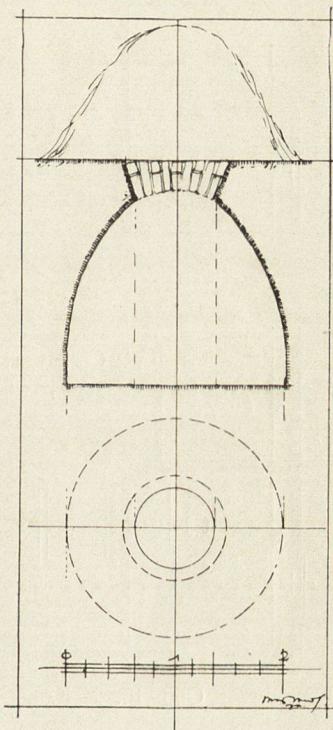

като стенитѣ ѝ се изсушатъ и станатъ като печена тухла. Понеже назначението на чмата е да бѫде скривалище, и не трѣбва да се знае отъ никого отъ сжедитѣ кѫде се прави — по тази причина изработването ѝ става въ тайна, обикновено нощемъ. Прѣстъта отъ изкопа се разхвѣрля на малки количества изъ двора и вънъ отъ него. При сушене на ямата наоколо струпватъ бунище, което сжевременно запалватъ за да се маскира огъня който гори въ ямата. Следъ като ямата истине, готова е да поеме житото или друго назначено за скриване. Поставянето на хранитѣ става така: поставя се редъ жито, редъ дѣрвена пепель до като се напълни до отвора, който замазватъ съ говежди лайнa. Така затворената дупка се затрупва съ земя и обикновено напластватъ върху ѝ купа съно или слама. Въ такива ями хранитѣ могатъ да се запазятъ до десетъ години“. Това е скривалището на полската кѫща.

Отъ казаното до тука могатъ да се установятъ формитѣ и етапитѣ на развитието на бълг. селска кѫща изобщо, както схематично е представено въ обр. 6 а, б, в: появата на второто помещение покрай първото и по-нататъкъ последвано отъ третото. Всички съвременни полски селски кѫщи въ нась и запазенитѣ такива отъ последнитѣ два вѣка, съ искключение на подражанията отъ най-ново време, принадлежатъ къмъ една отъ тѣзи форми. При полскитѣ кѫщи това личи ясно, а при планинската най-често тази схематичностъ е замъглена отъ вторични елементи, които придружаватъ главнитѣ пространства.

Тази форма на разпределението е чисто славянска. Мъчно е да се проследятъ отъ близо следващите се форми на тая еволюция; само въ едри черти могатъ да се доловатъ началото и края ѝ. Тази славянска форма на жилището е била обща за славянитѣ и много вѣроятно е че отъ тѣхъ сѫ я възприели нѣмцитѣ отъ Горна Германия, гдето сѫщото разпределение се срѣща и въ тѣхъ; горно нѣмскитѣ племена въ минала вѣкове (IV—III) сѫ колонизирали населенитѣ съ славяни земи източно отъ р. Елба, и тука сѫ възприели отъ тѣхъ тая форма на разпределението, тѣй както сѫ взели отъ сѫщите славяни кръглата

Обр. 17. — Скривалищна яма.